

Газета Тернопільської районної ради

Подільське СЛОВО

№50 (5205) П'ятниця, 16 грудня 2016 року

12 сторінок

Запросіть газету у свій дім!

Вартість передплати на 2017 рік:
на 6 місяців — 65,30 грн.;
на 12 місяців — 129,40 грн.
Для організацій (передплатний індекс 23491) на 6 місяців — 77,30 грн.; на 12 місяців — 153,40 грн.

Тема номера

Благодатна земля благородних людей

Тернопільському району 1966-2016 **50** років

Тернопільський район — давній український край зі славною історією, яка почала творитися задовго до офіційного утворення. Наша земля подарувала Україні та світові визначних особистостей — оперну співачку Соломію Крушельницьку, провідника ОУН Ярослава Стецька, поета, драматурга Левка Крупу, знамениті родини Барвінських та Анткових, поета, священника Тимотея Бордуляка, краєзнавця Ігоря Герету, відомих поетів Василя Ярумуша, Петра Тимочка, Степана Алича-Мокрія, мистецтвознавця Петра Медведика, автора перших у Галичині праць українською мовою з психології Степана-Максима Балея, історика Вячеслава Будзиновського, етнографа Луку Гармагія, історика Мирона Кордубу, просвітителя, видатного українського пасічника о. Миколу Михайловича, українського історика літератури Кирила Студинського, історика, географа Івана Теслю, молоду поетесу Мар'яну Рудакевич та десятки інших.

А потім на всіх чекало грандіозне поетично-театралізоване дійство, яке благословив Високопреосвященний архієпископ, митрополит Тернопільсько-Зборівської єпархії УКГЦ Кир Василій Семенюк. На знак великої любові, шани та поваги українського народу до Великого Кобзаря від учасників урочистого святкування було покладено квіти до пам'ятника Тарасові Шевченку.

Високопреосвященний архієпископ, митрополит Тернопільсько-Зборівської єпархії УКГЦ Кир Василій Семенюк з Віталієм-Романом Сидягою, Василем Дідухом та Василем Коломийчуком.

зей виробництва, освітньої, медичної, соціальної та культурної сфери. Натхненники та головні організатори дійства — голова райдержадміністрації Олександр Похилий і голова районної ради Андрій Галайко — щиро подякували всім, хто працює та працював для блага району.

Заступник голови Тернопільської обласної ради Любомир Крупа вручає грамоту Великобірківському селищному голові Роману Мацелюху.

З ювілеєм жителів району та тих, хто трудиться і трудився для його блага, вітали, зокрема, перший заступник голови ОДА Іван Крисак, заступник голови обласної ради Любомир Крупа, секретар Тернопільської міської ради Віктор Шумада та інші. Дуже колоритним було вітання начальника об'єднання «Тернопільгаз» Олега Караванського, який разом із цінними подарунками прийшов на свято зі співочим дуетом «Тернопільгазу».

Продовження на 6 стор.

Щирі вітання від голови Тернопільської районної ради Андрія Галайка та голови РДА Олександра Похилого.

Начальника об'єднання «Тернопільгаз» Олега Караванського з Тернопільським районом об'єднує все найкраще, що має людина — рідна земля, домівка, дитинство, юність, утвердження.

Про перерахунок пенсій

3

Віват, Тернопільський районе! Про людей, які творять добро

4-5

Все буде смачно. Голубці-смакунці

12

Коли у 2012 році у фойє Тернопільської районної ради урочисто відкривали стенд зі світлинами людей — вихідців району, які залишили помітний слід у національній та світовій науці, культурі, дехто висловлювався, що цей стенд міг би поповнити експозицію музею, а не займати стіну державної установи. Проте, приходячи сюди та вдивляючись в обличчя людей, які жили далеко до мого народження, не раз запитувала себе: «А що корисного ти зробила для людей? Чи згадає тебе хоч хтось добрим словом, коли ти вже не працюватимеш, не житимеш на цій землі?» Такі думки приходили не лише до мене. Про це не раз чула від наших освітян, медиків, працівників культури, полів та ферм, представників влади, політиків.

8 грудня у Тернопільському академічному обласному українському драматичному театрі імені Тараса Шевченка урочисто відзначали золотий ювілей району.

Під звуки Народного духового оркестру «Доля» районного будинку культури у фойє театру збиралися люди. Зустрічалися давні приятелі, теперішні та колишні керівники району, сільські голови, підприємці, фермери. Люди обнімалися, впізнавали та не впізнавали одне одного, дехто не стримував сліз. Усі з цікавістю розглядали стенди, виготовлені територіальними об'єднаннями громадами, сільськими та селищними радами.

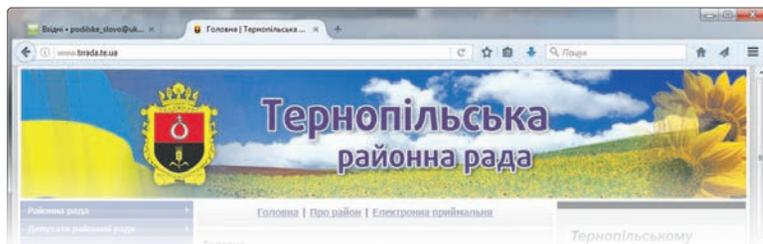

Фото на добру згадку: голова Тернопільської РДА Олександр Похилий, його заступники Володимир Осядач, Андрій Колісник та Байковецький сільський голова Анатолій Кулик з представниками своєї об'єднаної територіальної громади.

46027 м. Тернопіль, вул. С. Будного, 4а
тел/факс: +38 (0352) 25 44 35, 25 37 59
e-mail: office@lanclaas.com.ua

CLAAS

www.trrada.te.ua

— веб-сторінка Тернопільської районної ради

Наша сторінка facebook

www.facebook.com/PodilskSlovo

Офіційне | Візит Прем'єр-міністра України

Володимир Гройсман: «Майбутнє за об'єднаними громадами!»

8 грудня на Тернопілі з робочим візитом побував Прем'єр-міністр Володимир Гройсман. У приміщенні школи села Сокорика Підгаєцького району голова уряду разом із очільниками області провів робочу нараду з головами об'єднаних територіальних громад.

Під час наради **Володимир Гройсман** наголосив, що багато успішних проектів, які нині реалізують на Тернопільщині, стали можливими завдяки реформі децентралізації. Як зазначив прем'єр, створення об'єднаних територіальних громад — один із найважливіших напрямків реформи децентралізації.

«Завдяки надходженню до громад значно більшої кількості коштів, вони мають можливість вирішувати проблеми, до яких роками не могли підступитися, —

ремонтувати дороги, обладнувати клуби, ФАПі та школи, створювати пожежні частини і поліцейські станції. Децентралізація — це можливість для громад бути самостійними. Головне, щоб їй вдалося впровадити у життя. Багато чому це треба навчитися, але місце підтримки вже закладено», — зазначив політик.

Голова ОДА **Степан Барна** повідомив, що ще минулого року, до створення громад, населені пункти мали менше ресурсів, що засвідчує статистика. Сьогодні

бюджети в громадах виконують на 100% і більше. Зокрема, 316,7 млн. гривень власних доходів за січень-листопад нинішнього року надійшло до загального фонду бюджетів об'єднаних територіальних громад, таким чином уточнений план виконано на 115,3%.

«Станом на 1 грудня об'єднані громади нашої області розподілили понад 102 млн. грн. додаткового ресурсу, у тому числі: за рахунок візьму залишку — 27,7 млн. грн. та від перевиконання — 74,6 млн. грн. Очікується, що за 2016 рік громади Тернопільщини матимуть 344,2 млн. гривень власних доходів. А це на 257,7 млн. гривень, або у 4 рази більше, ніж торік! Це колосальний ресурс, який треба вміло освоїти. Таким чином, держава відкрила нові можливості для розвитку: і Тернопільщина впевненами кроками просувається вперед», — додав очільник області.

Голова Байковецької громади **Анатолій Кулик** подякував пану Гройсману за візит і водночас висловив обурення щодо того, що 6 грудня 2016 року Верховна Рада відхилила один з над-

важливих для розвитку громад законопроектів (№4676) щодо умов зміни меж районів у процесі добровільного об'єднання територіальних громад, який мав унаслідок процес формування спроможних громад в Україні. Планувалося, що з

ухваленням цього законопроекту Центральна виборча комісія, призначити, наприклад, місцеві вибори голів та депутатів у понад 30 об'єднаних громадах, створених на межі районів та навколо міст обласного значення. Деякі об'єднані громади чекають на призначення виборів вже другий рік. Але в парламенті не вистачило голосів навіть для того, щоб повернути проєкт закону на повторне друге читання.

Після такого голосування автори змушені були зняти з розгляду законопроект №4772 щодо добровільного приєднання територіальних громад, який спрощує

процедуру створення спроможних громад в Україні.

«Лише за рік після об'єднання громад ми маємо значні результати. Люди з сусідніх сіл зрозуміли, що в цьому їхній перспективі. Вони готові долучитися до нашої громади. Є відповідні звернення. І в нас були великі сподівання, що до Дня місцевого самоврядування Закарпатської області проголосує за закон (№4772, — ред.), який дасть можливість долучитися до об'єднання. На жаль, цього не сталося. Подумайте про людей, які живуть далеко від столиці, в селах, де немає доріг, хороших шкіл, будинків культури. Ми довели, що все це можна зробити завдяки децентралізації», — сказав Анатолій Кулик.

Наприкінці виступу пан Анатолій привітав жителів Тернопільського району з 50-річчям. До цих привітань долучився і Прем'єр-міністр Володимир Гройсман.

Зоряна ДЕРКАЧ

Голова Байковецької громади **Анатолій Кулик**

Офіційне | Візит Президента України

Петро Порошенко: «Інвестиції у виробництво є ознаками відродження української економіки»

14 грудня із робочим візитом на Тернопільщині побував Президент України Петро Порошенко. Він відкрив нове підприємство «СЕ Борднетце-Україна» у Чорткові — виробника кабельно-провідникової продукції для концерну «Фольксваген». А також відвідав фермерське господарство «Гадз» у селі Трибухівці, де взяв участь у відкритті промислових потужностей.

Петро Порошенко відзначив, що відкриття нового заводу, де об'єдналися потенціали українських виробників, німецьких та японських інвесторів, є яскравим прикладом взаємовигідної співпраці, а також свідченням сприят-

ливого ділового клімату на Тернопільщині.

«Замість того, щоб брати кредити, які треба повертати, потрібно залучати інвестиції, які створюють нові робочі місця. Відкриття цього виробництва

є запорукою й ознакою успіху України, — зауважив Президент. — Чортківська філія заводу «СЕ Борднетце-Україна» — це 500 нових робочих місць. Влітку наступного року планується завершити другу чергу та ввести в експлуатацію виробництво електронного й електричного устаткування для автотранспортних засобів. Це забезпечить робочими місцями ще півтори тисячі жителів Тернопільщини».

Глава держави також підкреслив, що якщо до 2014 року першочергово завданням було зупинити ворога, у 2015 році — створити власні збройні сили, то у 2016 році — підняття економіки.

А в гостях у Героя України, аграрія **Петра Гадза** Петро Олександр взяв участь у церемонії

запуску нового холодильного комплексу та поспілкувався з колективом підприємства. Тут, до складу, планується збудувати виробничі потужності, відкрити нові цехи із виготовлення фруктових пюре та запустити лінію з виготовлення соків.

«Приємно бути серед людей, які роблять все можливе для того, щоб інвестувати в майбутнє України і забезпечити внутрішній ринок та експортні можливості за технологіями, яких раніше в Україні не існувало. Інвестиції у виробництво, які здійснюються на Тернопільщині, є ознакою відродження української економіки», — сказав Петро Порошенко.

До слова, серед пріоритетних планів на Тернопільщині — відновлення військової частини у

Голова фермерського господарства «Гадз» **Петро Гадз** та Президент України **Петро Порошенко**

Чорткові, яку розформували 2005-го. А ще — ремонт доріг. Зокрема, для нашої області виділять щонайменше 500 млн. грн. Розповів Президент і про підвищення зарплати, наголосивши, що вперше урядом прийнято рішення підвищити мінімальну зарплату більш ніж удвічі. Такі кроки дозволять не лише підвищити соціальні стандарти, а й забезпечити збільшення надходжень до Пенсійного фонду та місцевих бюджетів.

Лілія КУЛЕНИЧ.

Офіційне

Розпорядження голови Тернопільської районної ради від 12 грудня 2016р. № 31-од

про скликання восьмої сесії Тернопільської районної ради сьомого скликання.

1. Сликати восьму сесію Тернопільської районної ради сьомого скликання 21 грудня 2016 року в приміщенні районної ради.

Сесійне засідання розпочати о 10 годині ранку.

2. На розгляд восьмої сесії районної ради внести питання:

— Про внесення змін до районного бюджету на 2016 рік.

— Про районний бюджет на 2017 р.

— Інші питання поточної роботи.

3. На сесію районної ради запросити депутатів обласної ради від Тернопільського району, сільських та селищних голів, керівників відділів та управлінь райдержадміністрації, керівників районних організацій, установ, промислових і сільськогосподарських підприємств, представників політичних партій, громадських організацій, редакторів газети «Подільське слово» та радіокомпанії «Джерело».

Голова районної ради А.В. ГАЛАЙКО

Подяка

Клуб починається зі... сходів

«Якщо театр розпочинається з вішалки, то сільський клуб — зі сходів, — розм'якує Великий клубу Людмила Пацій, — раніше на наших сходах люди ламали каблучки, могли навіть впасти, а нині їх не впізнати...» А далі розповіла жінка з вдячністю про тих, кому не байдужа сільська культура. Дуже поталанило селу із депутатом. Євген Грицишин на минулих виборах до Тернопільської районної ради не давав великих обіцянок, але, ставши депутатом, взявся за справу. Потурбувався про дороги, клуб, школу та церкву. На все

вистачає у пана Євгена часу та сил.

Сільські люди — дуже працюючі, але й відпочивати їм десь треба. У Великому Глибочку — просторі приміщення клубу. Багато обдарованих юних самодіяльних учасців у народному аматорському театрі, який має більш, ніж столітню історію. Діють тут вокальні колективи. Але для ремонту клубу чомусь завжди не було часу та коштів. Добре вивчивши цю проблему, Тернопільський РДА Олександр Похилий та голова районної ради Андрій Галайко посприяли у фінансуванні. На сесії районної ради, яка відбулася у лютому цього року, надали 175 тисяч гривень. Ніби й невелика сума, але обсяг робіт виконано значний. Зокрема, продовжено перекриття даху, розпочате ще при виконуючій обов'язки сільського голови Світлані Полотнянко-Кривій у 2014 році, та капітально відремонтовано сходи. Камінь привезено особливий — річ-

ковий із Тербовлянського району, а збудовані сходи, як обіцяють майстри, простоять віки. Багато зусиль у це вклав Ярослав Макодим зі своєю бригадою, котра працювала дуже згоджено. Завжди цікавилася людиною, давали дівки рекомендації перший заступник голови Тернопільської РДА Володимир Осядач, начальник відділу культури РДА Віктор Навольський.

«До таких сходів дуже підійдуть оновлений фасад обігріву приміщення, — піджає завідувача клубом у Великому Глибочку Людмила Пацій. — Але, як кажуть ті, що будуються, варто лише розпочати».

Галина ЮРКА - ТРР «Джерело».

Актуально | Інформує Пенсійний фонд

Про перерахунок пенсій

Із 1 грудня 2016 року, відповідно до Закону України «Про державний бюджет України на 2016 рік», органами Пенсійного фонду України буде проведено перерахунок пенсій, виходячи із розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, 1247,00 грн., шляхом перерахунку мінімальних розмірів пенсій, надбавок, підвищень та визначення права на щомісячну державну адресну допомогу з урахуванням індексації.

Із 01.12.2016 р. буде проведено перерахунок:

- мінімального розміру пенсії, а також доплати за понаднормовий стаж непрацюючим пенсіонерам відповідно до ст. 28 ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»;
- пенсій за особливі заслуги, відповідно до ЗУ «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною»;
- мінімального розміру пенсії у зв'язку із втратою годувальника;
- мінімального розміру пенсії у зв'язку із втратою годувальника членам сімей військовослужбовців;
- підвищень, передбачених ЗУ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та доплати до підвищень;
- мінімальних розмірів пенсій військовослужбовцям строкової служби та членам їх сімей, призначених відповідно до ЗУ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених із військової служби, та деяких інших осіб»;
- надбавки на утриманців, відповідно до ЗУ «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених із військової служби, та деяких інших осіб»;
- підвищень, передбачених ЗУ «Про жертви нацистських переслідувань», та доплати до підвищень;
- мінімальних розмірів пенсій за інвалідністю внаслідок аварії на ЧАЕС;
- щомісячної державної адресної допомоги інвалідам — учасникам ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС;
- державної соціальної допомоги на догляд інвалідам війни з-поміж військовослужбовців 1, 2, 3 груп та інших інвалідів війни 1, 2, 3 груп;
- щомісячної державної адресної допомоги інвалідам війни та учасникам бойових дій;
- доплати до мінімального розміру пенсії непрацюючим шахтарям, на яких поширюється дія ЗУ «Про підвищення престижності шахтарської праці», у разі збільшення розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, працюючим пенсіонером розмір пенсії, обчислений відповідно до статті 28, не перераховується.

- доплати до мінімального розміру пенсії, незалежно від факту роботи, шахтарям, на яких поширюється дія ЗУ «Про підвищення престижності шахтарської праці» та яким призначена пенсія за інвалідністю, відповідно до ЗУ «Про пенсійне забезпечення»;
- доплати до пенсії у зв'язку із втратою годувальника членам сімей шахтарів, смерть яких настала внаслідок нещасного випадку на виробництві або профзахворювання.

Мінімальний розмір пенсії за віком, призначеної відповідно до статті 28 ЗУ «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» до 01.10.2011 року, страховості у чоловіків 25, а у жінок — 20 років страхового стажу, а також мінімальний розмір пенсії за віком, яка призначена або перерахована з урахуванням стажу та заробітку після 01.10.2011 року, за наявності у чоловіків 35, а у жінок — 30 років страхового стажу, встановлюється на рівні прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, — 1247,00 грн.

Перерахунок пенсії проводиться за понаднормативний стаж роботи: для чоловіків за кожний рік понад 25 років (пенсій, призначених до 01.10.2011 року) або 35 років (пенсій, призначених, перерахованих після 01.10.2011 року), а для жінок за кожний рік понад 20 років (пенсій, призначених до 01.10.2011 року) або 30 років (пенсій, призначених, перерахованих після 01.10.2011 року) розмір пенсії збільшується на 1 відсоток від розміру пенсії, яка обчислена відповідно до статті 27, але не більше 1 відсотка від прожиткового мінімуму.

Виходячи із розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, з

01.12.2016 року – 1247,00 грн., не провадиться перерахунок:

- дітям війни, відповідно до ЗУ «Про соціальний захист дітей війни»;
- додаткової пенсії за шкodu, заподіяну здоров'ю, та компенсаційної виплати за втрату годувальника, відповідно до ЗУ «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»;
- особам, яким виповнилося 100 років і більше, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 26.09.2012 р. №908;
- щомісячної доплати до пенсії непрацюючим пенсіонерам, вивільненим у зв'язку зі закриттям Чорнобильської АЕС. Виходячи із розміру прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунку на місяць з 01.12.2016 — 1544,00 грн., проводиться перерахунок надбавки, передбаченої ЗУ «Про дорортство крові та її компонентів».

Перерахунок щомісячної державної адресної допомоги, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 01.04.2008 року №265 «Деякі питання пенсій, виходячи із розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, з 01.12.2016 року — 1247,00 грн., проводиться для одержувачів пенсій:

- за віком/за вислугу років у разі повного стажу, якщо в даних про інвалідність наявна інформація про 1, 2 або 3 групу інвалідності;
- у разі втрати годувальника;
- за інвалідності для інвалідів 1, 2, та 3 групи;
- соціальних пенсій для інвалідів 1, 2 та 3 групи; та дітям-інвалідам;
- за віком/за вислугу років у разі неповного стажу роботи, якщо в даних про інвалідність наявна інформація про 1, 2 або 3 групу інвалідності.

Перерахунок щомісячної державної адресної допомоги, виходячи із розміру 949,00 грн., проводиться для тих одержувачів пенсій, які не зазначені вище.

Галина Гумницька,
заступник начальника Тернопільського об'єднаного управління ПФУ
Тернопільської області

Новини | Коротко про головне

Індекси споживчих цін у листопаді 2016 року. За даними Державної служби статистики України, індекс споживчих цін по Тернопільській області, в листопаді 2016 року становив жовтня 101,8% та листопада 111,4% відповідно. Дані по Україні — без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Кабінет Міністрів України схвалив механізм підвищення посадових окладів вчителів у два тарифних розряди з 1 січня 2017 року. Таке рішення ухвалено 14 грудня під час засідання уряду. Як заявив Прем'єр-міністр Володимир Гройсман, «заробітна плата вчителя зросте до 50%». Тарифні розряди будуть підвищені на дві позиції. Таким чином, зарплата вчителя вищої категорії, якого віднесуть не до 12-го, а до 14-го розряду, з 1 січня становитиме від 5266 грн. до 6841 грн. Вчителі без категорії будуть отримувати від 3960 грн. до 4853 грн.

15 грудня 2016 року у Києві об 11 год. розпочнеться перший Форум об'єднаних громад. Він присвячений річниці діяльності в Україні громад, які утворилися на першому етапі реформи місцевого самоврядування. Форум проводиться за ініціативою Кабінету Міністрів України та за підтримки міжнародних донорських організацій. Під час роботи підіють попередні підсумки діяльності, напрацюють спільний план дій уряду та місцевого самоврядування на наступний рік.

Об'єднані територіальні громади отримують стабільні податкові надходження. Про це інформували в Тернопільській ОДПІ. Серед лідрів — податок на доходи фізичних осіб та акцизний податок. Так, впродовж 11 місяців цього року до бюджету Байківської громади надійшло 40 млн. 662 тис. грн. податкових платежів, з яких 27,9 млн. грн. — податку на доходи фізичних осіб, 6,2 млн. грн. акцизного податку та 3,1 млн. грн. — плати за землю, 2,3 млн. грн. — єдиного податку. Казна Велькогаївської громади отримала від платників 24,2 млн. грн., з них 9,9 млн. грн. акцизного податку, 8,7 млн. грн. податку на доходи фізичних осіб, 1,8 млн. грн. — плати за землю та 3,4 єдиного податку.

На Тернопільщині заявляють на отримання землі подали вже 5 тисяч 650 учасників антитерористичної операції. Так, станом на 13 грудня надано 4 тис. 588 дозволів на розробку 2,553 тис. га. Військовою передають 1 тис. 442 ділянок (2,269 тис. га) для ведення особистого селянського господарства. Ще 1 тис. 862 учасників АТО отримують 187 га земель для зайняття садівництвом, 1 тис. 284 збудують житлові будинки на площі більше 96 га.

На Тернопільщині постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи отримали матеріальну допомогу. Як повідомляють в ОДА, у нашій області в повному обсязі виплачено соціальні та компенсаційні виплати постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи, заборгованості немає. Загальна сума — 11 млн. 590 тис. грн. Про це повідомив директор департаменту соціального захисту облдержадміністрації Вадим Боярський.

У Тернопільській області зменшуються площі озимих культур. У відділі організації виробництва сільгосппродукції обласного управління агропромислового розвитку пояснюють, що під урожаю 2017 року посіяно озимі зернові культури на площі 199,2 тис. га. Це на 21,2 тис. га менше ніж минулої року. «Вересень був дуже сухий, не сіяли, чекали дощів. У жовтні дощі були тривалі, а подумки похолодання. Крім цього, через зятувочні дощі не змогли зібрати сою і кукурудзу, які були попередниками під озими», — пояснила причини зменшення посівних площ очільниця профільного відділу Марія Дерманська. Натомість озимого ріпаку посіяно 64,5 тис. га, що на 18,8% більше порівняно з минулим роком.

15 грудня у Тернополі відбулося офіційне відкриття нової підстанції швидкої медичної допомоги №3. Вона розташована на вулиці Київська, 3А. Так, нове приміщення дозволить медикам надавати своєчасну екстрену допомогу населенню, зокрема мешканцям мікрорайону, одна з яких кардіологічна. Крім того, у цілодобовому режимі буде працювати фельдшер. На зміні в звичайній бригаді є лікар, фельдшер і водій, а в спеціалізованій бригаді — лікар, два фельдшери і водій. На чергуванні є три машини «швидкої».

На Тернопільщині бракон'єрів «виловлюватиме» спецпатруль. Відтепер відстежувати правопорушення із незаконного вилову риби в Україні будуть рибні патрульні, відібрані на основі відкритого конкурсу. Вони пройдуть фахове навчання, курси підвищення кваліфікації у європейських експертів, а також їм видаватимуть сучасну техніку. Зазначимо, що для оснащення рибоохоронного патруля в 26 регіонах України потрібно загалом 110 млн. гривень.

На Тернопільщині шукають чоловіка, який хоче заробити великі гроші. Телеканал «СТБ» шукає героя, який погодиться знятися у програмі «Хата на тата», яку так полюбують дивитися і жителі Тернопільської області. Переможцю обіцяють 50 тисяч гривень. І поки чоловіки пильнуватимуть господарку, доглядатимуть дітей, їхні дружини зможуть шикарно відпочити та набратися незабутніх вражень. Усі деталі для участі у програмі можна дізнатися за номером телефону (098) 300-25-20.

Увага! Шановні жителі Тернопільського району!

Інспектор дозвільної системи Тернопільського районного відділення ТВП ГУНП в Тернопільській області лейтенант поліції Андрій Петрович Ратушний.
Прийомні дні: середа 9.00-13.00 год.; четвер 14.00-18.00 год.; субота 10.00-14.00 год. (субота, крім днів полювання).

Вітат, Тернопільський районі! | Про людей, які творять добро

Тернопільському
району

1966-2016

50
років

Минулого тижня Тернопільський район відзначив 50-річчя від дня створення – багато це чи мало? Для історії – це відносно невеликий відрізок часу, а от для покоління, які творили цю історію, – термін чималий. У попередньому випуску ми розповіли нашим читачам про людей, які були «чоловічі різні сектори соціальної сфери району.

До спеціалістів установ соціальної галузі висуваються дуже високі вимоги. І в чому б не полягала їх робота, основна мета діяльності – допомога людям. А головні риси характеру – людяність, гуманізм та милосердя. Їхня наполеглива, самовіддана праця є запорукою того, що велика кількість українців, котрі потребують уваги і підтримки з боку держави, не покинута і не забута, відчуває себе захищеною у цей непростий для України час. Піклуйтесь про людину, її майбутнє, забезпечуючи надання соціальних гарантій і допомоги тим, хто потрапив у нелегкі життєві ситуації, працівники соціальної сфери роблять вагомий внесок у розбудову демократичного, громадянського суспільства. Тож познайомимось ближче...

Хотілося б, щоб працю соцробітників більше поважали, ціна їй невимірна

Надія Іванівна Бойко, директор територіального центру соціального обслуговування населення (служб) Тернопільського району

Служба сформовано 1 листопада 1987 року. Її очолювали Марія Йосипівна Романюк, Іван Станіславович Хацановський.

Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тернопільського району обслуговує громадян похилого віку, інвалідів, які проживають у складних життєвих обставинах. Терцентр складається із таких відділень: соціальної допомоги вдома, денного перебування, організації надання адресної грошової допомоги. Їх працівники надають послуги догляду вдома, соціальної адаптації, консультування, профілактики, посередництва, соціально-економічні тощо, а також здійснюють предствителі інтересів.

На 01.12.2016 року чисельність зареєстрованих осіб, які потребують соціального обслуговування, становить 2216, з них фактично обслуговувано

го населення в сільській місцевості — 1014 чоловік.

Соціальні послуги надають 64 соціальні робітники, які мають 810 підопічних. Середнє навантаження на одного соціального працівника — 12 осіб, і це за норми (згідно з Положенням) 6 чоловік. Отож, мабуть, зайвим буде говорити про те, що навантаження на цих людей перевищує норму вдвічі, саме тому кількість соціальних робітників неадекватно потрібні збільшувати, адже від цього залежить якість та повноцінність надання спектру послуг. Варто зазначити, що у нас працюють ті, хто повністю віддається важкій роботі, а вона, ой, важка робота, бо кожного підопічного потрібно знайти особливий підхід. Безперечно, це надзвичайно тяжка праця як у фізичному, так і

у психологічному плані. Саме тому хотілося б, аби працю соціальних робітників більше поважали, бо ціна їй невимірна.

Сьогодні ми трудимось над запровадженням надання соціальних послуг більш ширшому колу осіб похилого віку, інвалідам. Зокрема, йдеться про соціальну адаптацію, профілактику, посередництво, консультування. А вже у старшому віці всі потребують доброго слова, підтримки і допомоги.

Із нагоди 50-річчя від дня створення Тернопільського району хочу привітати соціальних робітників, наших підопічних і висловити подяку всім небайдужим людям району нашої благодійної акції «Милосердя». Бажаю всім міцного здоров'я, благополуччя та мирного неба над головою.

Цінність життя не в тому, скільки ти надбав, а в тому, скільком людям зробив добро

Олександр Степанович Романов, начальник служби у справах дітей Тернопільської районної державної адміністрації та працівники служби

15 лютого 2000 року було утворено Службу у справах неповнолітніх, яку в жовтні 2007 року перейменовано у Службу у справах дітей райдержадміністрації. Її очолювали: **Іван Васильович Зальоний, Василь Левонідович Ковальчук, Оксана Богданівна Вінницька, Микола Миколайович Піговський, Тетяна Миколаївна Гарник, Олександра Михайлівна Стібель, Ігор Володимирович Кравець.**

Служба у справах дітей Тернопільської районної державної адміністрації здійснює заходи щодо надання статусу дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, встановлення опіки й піклування над цими дітьми, провадить роботу з питань усиновлення, із захисту особистих, майнових і житлових прав дітей. Одночасно служба здійснює організацію соціальної захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, попередження негативних проявів і проводить профілактичну, правовиховну роботу у дитячому середовищі за метою запобігання випадкам загроз життю та здоров'ю підростаючого покоління.

Нині на обліку в службі у справах дітей ТРДА перебувають 69 дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, з них: 37 чоловік перебувають під опікою та піклуванням, 12 — у прийомних сім'ях і дитячих будинках сімейного типу, 3 дитини та 17 дітей-сиріт, які дитини та інших районів області, перебувають в інтернатах області. На сьогодні у районі проживають 11 усиновлених дітей. Окрім того, на обліку служби перебувають 7 дітей, які опіки наданням у складних життєвих обставинах і потребують особливої уваги.

Труднощам, з якими ми зустрічаємось в нашій роботі, більше притаманний психологічний та моральний аспект. Це пов'язано із випадками позбавлення батьківських прав через нена-

льне виконання батьками своїх обов'язків або в разі, якщо дії батьків загрожують життю і здоров'ю малечі.

Серед здобутків варто зазначити, що на сьогодні 92% дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які проживають на території Тернопільського району, влаштовано до сімейних форм виховання (усиновлення, встановлення опіки та піклування, прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу, - авт.). До відома, середній показник влаштування таких дітей в Україні становить 78%.

Нині ми працюємо над районною Програмою забезпечення житлом дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, на 2017-2019 роки, яку виносило на розгляд чергової сесії районної ради.

Із серпня 2014 року по вересень 2015 року за власним бажанням я був мобілізований до Збройної сил України на захист нашої держави. 9 місяців перебував у зоні АТО в Луганській області, з них 100 днів – на передовій. Бували моменти, особливо під час артобстрілів, коли розумієш, що можеш не вижити, і довіряєш своє життя тільки Богу. Тоді усвідомлюєш, що цінність життя не в тому, скільки ти надбав, а в тому, скільком людям ти зробив добро. Важко осмислювати, що деяких побратимів уже немає серед живих. Хоча ще донедавна спали в одному бліндажі, ділили одну паїку і горняк. Шкода, що тут, «на гражданці», люди живуть і шрамжиттям їм байдує, що відбувається там. Особлива подяка нашим волонтерам, без допомоги яких було б зовсім скрутно. Яким я повернувся звідти? Іншим. Серйозним, із відповідним почуттям, відповідальністю перед усіма людьми.

Із нагоди 50-річчя Тернопільського району бажаю його мешканцям любові до своїх дітей, адже від того, як ми їх виховаємо, залежатиме не тільки наша старість, а й майбутнє нашої країни, в якій нам жити.

Сторінку підготувала Лілія КУЛЕНИЧ.

Це робота не між з волонтерством

Сергій Леонтійович Мандзюк, начальник управління соціального захисту населення Тернопільської районної державної адміністрації

Тернопільський районний відділ соціального забезпечення утворено 26 грудня 1966 року. З тих пір структура зазнала декілька реорганізацій, злиттів відділів та перейменувань. В різні часи його функціонування **керманічани управління були: Семен Іванович Боролюк, Гайнула**

Гарифулович Фатхутдінов, Петро Михайлович Серединський, Іван Степанович Носевич, Галина Федосіївна Карнаух, Олена Станіславівна Фука, Богдана Петрівна Олексинин.

Отож, що належить до сфери діяльності управління? Якщо коротко, то це призначення всіх видів доцільних соціальних виплат, а саме: надання субсидій, пільг, робота з пільговиками, чорнобильцями, афганцями, АТОвцями. Також до обов'язків працівників управління належить забезпечення матеріально-технічної бази інвалідів протезними засобами, оздоровлення чорнобильців, інвалідів, ветеранів війни, виплати учасникам та ветеранам, доплата до пенсії при народженні та пологів, допомога по догляду за дитиною, малозабезпеченим, допомога по несплаті аліментів тощо. Завдання, що стоять перед працівниками управління,

ніколи не були легкими. Вони вимагають високого професіоналізму, великої відповідальності, людяності, відданості своїй справі, компетентності, високої кваліфікації, практичного досвіду, відповідального ставлення до виконання своїх обов'язків.

В управлінні соціального захисту населення я працюю на посаді начальника з 2006-го. Мушу сказати, що праця людей цієї галузі невдячна, хоч і благородна. Найбільше мене як керівника турбує проблема кадрів. Люди не хочуть їти працювати до нас, адже це важка і виснажлива робота. Відтак відчувається швидка плінність кадрів — молоді люди приходять і відразу ж звільняються. В результаті маємо невеличкі навантаження на штатних працівників, для них кількість отримувачів соціальної допомоги є не підйомною. Що вже й говорити про оплату праці, яка є мізерною і, мабуть,

це й відлякує нових працівників. Крім того, приміщення, в якому доводиться працювати, не відповідає сучасним реальним потребам.

Утім, без зайвого пафосу можна стверджувати, що сьогодні в управлінні працюють великі ентузіасти, чуйні й уважні до службових проблем люди, які обслуговують понад 15530 пільговиків, 2540 інвалідів загального захворювання, 7234 ветеранів війни і праці, 4855 одержувачів державних соціальних допомог та 10712 отримувачів субсидій.

Вважаю, що це робота не між з волонтерством. Люди, які тут працюють роками, живуть тим, що допомагають іншим у їх щоденних турботах. І без улюб'ячої справи було б результату. Будемо надіятися, що незабаром у державі відбудуться позитивні зміни, і працівники соціального захисту в майбутньому матимуть мінімум роботи. Дай Боже...

Робота в соціальній сфері вимагає від людей самовіддачі й альтруїзму

Надія Михайлівна Порада, т. в. о. директора Тернопільського районного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді

Заклад створено 9 квітня 1999 року. Його тодішня назва — Тернопільський районний центр соціальних служб для молоді. Керівниками в різні часи були: **Володимир Воло-**

димирович Колінець, Неля Анатоліївна Саржевська, Тетяна Вікторівна Кручик.

Наша служба впродовж багатьох років надає соціальні послуги сім'ям, дітям та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги, у тому числі особам, які постраждали від насильства та торгівлі людьми. У разі потреби ми здійснюємо і соціальні супроводи, який є однією із важливих напрямків нашої роботи. Вдаючись до мови цифр, варто зазначити, що в Тернопільському районі на сьогодні є сім прийомних сімей. Крім того, функціонує і будинок сімейного типу. Загалом у цих сім'ях проживають 14 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Останні кілька років центр,

який я очолюю, працює з сім'ями учасників антитерористичної операції (з початку року на обліку перебувала 321 сім'я) та внутрішньо переміщених осіб (21 сім'я), сприяє оздоровленню дітей із сімей учасників АТО та недержавні кошти в Україні та за кордоном. Зокрема, у 2015–2016 рр. відбувались поїздки в Угорщину, Польщу, Хорватію, Болгарію, Грузію, до яких залучено 36 дітей з сімей учасників АТО району, 9 дітей оздоровлено в Україні.

В рамках реалізації соціальних програм, у співпраці з установами та організаціями, Центр проводить інформаційно-профілактичні заходи із запобігання негативним явищам, пропагування здорового способу життя, сімейних форм виховання,

серед яких — заходи до Міжнародного дня захисту дітей, Всесвітнього дня здоров'я, Всеукраїнського тижня права, інформаційні кампанії «Кожна дитина має право на сімейне виховання», «16 днів Проти насильства» та «Новорічна акція «Зимова казка», яка вже стала традиційною та вкотре відбудеться й цього року.

Робота в соціальній сфері не проста, проте важлива та самовіддачі й альтруїзму. Варто зазначити, що створені територіальні громади району також працюють в напрямку здійснення соціальної роботи у своїх населених пунктах. Так, у Байковецькій ОТГ створено центр соціальних служб, у Великогаївській — запроваджено посаду фахівця із соціальної роботи.

Тернопільському району 1966-2016 50 років

Праця на землі — почесна і благородна, але водночас важка. Проте аграрії нашого краю докладають максимум зусиль, аби домогтися високих врожаїв, адже від цього залежить добробут людей. Отож, на святкуванні ювілею району гідно оцінили старання представників аграрної галузі.

Петро Смалюк — начальник відділу агропромислового розвитку Тернопільської РДА

« За 50 років з часу створення Тернопільський район розвинув потужну сільськогосподарську галузь

Агропромислові підприємства нині в обробітку 31,5 тисяч гектарів сільськогосподарських угідь. Цього року наші сільськогосподарські підприємства виробили понад 106 тисяч тонн зерна, що в середньому становить майже 56 центнерів з гектара.

Однією з найбільш економічно вигідних культур є вирощування ріпаку, які зросли в районі до 3057 посіяних під урожай 2017 року.

Виробництвом картоплі та овочів у Тернопільському районі в основному займаються фермерські господарства. Вони

цього року виробили цієї продукції, відповідно, 59 та 15 тисяч тонн.

Нині інтенсивно розвиваються галузі свинарства та птахівництва.

У сучасних непростих ринкових умовах успішно працюють, використовуючи новітні техноло-

гії, наші керівники-аграрії, серед яких Іван Чайківський, Юрій Березовський, Андрій Баран, Володимир Крупницький, Григорій Пінязь, Степан Маціборка, Наталя Янкевич, Мирослав Горбатюк, Іван Мричко, Петро Костик, Ігор Олійник, Андрій Дідик та багато інших.

Андрій Баран — директор компанії «Агропродсервіс»

« Наша мета — лише еліта

Одне з найпотужніших у Тернопільському районі підприємств сільськогосподарської галузі — компанія «Агропродсервіс», заснована вихідцем з Тернопільського району Іваном Адамовичем Чайківським у 1999 році на базі колгоспу в селі Настасів. Важкими, але впевненими були кроки становлення. Ми одні з перших у краї зрозуміли та діяти це зрозуміти ініціатори, що сати сміття — сміття збирати. Тому почали надавати послуги з виробництва та реалізації елітної продукції рослинництва і тваринництва, зберігання сільськогосподарської продукції. Нині у смт Козова зведено власний елеватор потужністю 150–160 тисяч тонн. Частина продукції йде на виробництво комбікормів на власному заводі проектною потужністю 10 т/год. У 2003 році компанія «Агропродсервіс» отримала статус насінгоспу, в розпал літа 2012 року було відкрито насінневий завод.

Основний вид діяльності підприємства — розведення, зо-

крема зернові та олійні культури. Земельний банк становить близько 37 тисяч гектарів. Профільними культурами є озима пшениця, кукурудза, соя, ріпак, кукурудза, соняшник, цукрові буряки.

Від 2005 року підприємство працює ще й у галузі тваринництва, зокрема свинарства. Тут вирощують свиней порід Ландрас, Дюрок, Гемпшир, П'єтен польської селекції. У березні 2006 року ПАП «Агропродсервіс» отримало статус племрепродуктора, а у травні 2009 року — племзаводу з розведення свиней породи Ландрас. Від 2008 до 2010 року завдяки потужному інвестуванню у виробництво компанія наростила поголів'я з 360 до 3 020 свиноматок. Від 2008 року вирощуємо також м'ясну та молочну велику рогату худобу. Для підтримки цього напрямку функціонують 4 м'ясо-молочні ферми.

Від 2012 року компанія почала розвивати сектор птахівництва.

У селі Гарбузів Зборівського району зведено птахівничий комплекс на 350 тисяч голів курей-бройлерів.

Стальне поголів'я свиней становило 62 000, у тому числі 5 228 свиноматок. Поголів'я великої рогатої худоби налічує 2850 голів, свійської птиці — близько 250 тисяч. Підприємство реалізує продукцію виключно на території України. Загалом продукція тваринництва становить близько 20% від всієї виробленої на «Агропродсервісі». 15 вересня 2016 року в Настасіві Тернопільського району на базі підприємства відкрили завод із переробки сої. Ми вдихнули друге життя в недіючий м'ясокомбінат, що в селі Острів.

У рік заснування підприємства працювали лише 60 працівників, проте його успішна діяльність сприяла значному зростанню штату. Нині компанія дає роботу понад 1000 працівникам.

Наша праця була гідно оцінена державою. Наші досягнення — почесне звання «Аграрна еліта України» (квітень 2012), відзнака «Найкращий вітчизняний інвестор» на VII Міжнародному інвестиційному форумі у м. Тернополі (квітень 2012), сьоме місце в рейтингу виробників свинини України за версією журналу «Прибутковий свинарство» (2013), «Найкращий вітчизняний інвестор 2012-го року» на VIII Міжнародному інвестиційному форумі у Тернополі (жовтень 2013).

У мирну працю чорні корективи внесла війна. Дякувати Богу, на наші поля не летять снаряди, але кожного болює доля за братів-українців на окупованих територіях. Відправляємо продукцію для воїнів АТО. Підтримуємо матеріально спід'ячасників бойових дій. Ми розуміємо, що війна скоро закінчиться, адже для миролюбного українського селянина в усі віки було звичніше тримати серпа, а не меч.

Юрій Березовський — директор ПП «Агрон»

« Земля віддячує тим, хто її любить по-справжньому...

Коли люди, які хочуть зайнятися підприємництвом, започатковують власний бізнес, розповідають мені про свої труднощі, то часом дивуються, що у свій час я їх мав дивуватися...

Мама бачила мене священиком або ж учителем. А мені подобалося поле. Батько все життя пропрацював у колгоспі трактористом. Я часто допомагав йому на жнивах. Робота, як, може, дивно для деякого прозвучить, вабила мене. Це нині у комбайнах — комфорт: кондиціонери, телевізори, вітрівка чистота. Хоч святкову білу сорочку одягай! У 80-90-х роках тракторист був з вуха у мазуті, від нього несло соляркою, але це було моє. Тому, як не любив маму, все ж не послушав її, і після закінчення неповної середньої школи подав документи на агронома. З часом здобув вищу економічну освіту.

У 1993 році в Україні почався фермерський рух. Охочі брали землю. Цікаво, що ті, які хотіли лише розбагатіти, скоро переконалися, що нічого з того не вийде. Земля віддячує сторицею лише тим, хто її по-справжньому любить. Взяв для початку 40 гектарів. Не маю зла нині ні на кого, але тоді до мене — ще юного хлопця, поставилися з недовірою. Поду-

мали, напевне: «Візьме, побавиться і кине». Поле було запущене. Ми днювали та ночували там. Був молодий, хотів довести собі та всім, що може працювати. Не мали техніки. Навіть плуга трагедія у 90-ті роки. Всього себе віддавав роботі. Діти мене практично не бачили. Дружина також.

Брак коштів тоді був поширеною проблемою. Наприкінці минулого століття ніхто не мав грошей, а банки ставили невідповідні, як тоді всі говорили, кабальні умови. Складалося враження, що не будують державу, а кожен бажав побільше урвати з того, на чому сидить. Мене особливо вичували рідні, які віддавали інколи останнє.

Було важко, але я знав, чого прагну. Не для власної наживи (людина не так багато потрібна). Хотілося, і село процвітало. З часом мені повірили, адже чесно розраховувався з тими, хто на мене працював. З'явилися кошти, почали брати більше землі в оренду. Нині в обробітку ПП «Агрон» та ФГ «Березівський» — 4 тисячі гектарів поля з Тернопільського та сусідніх районів, майже 2 тисячі пайовиків. Коли мене запитують, що найважливіше у моїй роботі,

відповідаю: «Сповна розраховуватися з людьми за оренду землі». Коли чув, що якийсь господарник дає за пай, приміром, мішок зерна, яке можна хіба що курям кинути, то їх обирає. Пайовики — це здебільшого пенсіонери, колишні працівники колгоспів, які піднімали господарство. Невже на таку платню вони заслужили? Тому, інколи навіть собі у збиток, коли хтось платив по тому нечасному мішку на пай, наше господарство віддячувало пайовикам по 8 центнерів зерна, додатково давали по мішку цукру, гречки. Це приваблювало інших людей укладати договори на оренду землі з нами. Довіра більше коштує.

Нині у господарстві працюють 80 осіб. Закупили новітню імпорتنу техніку відомих фірм, маємо власні три посівні комплекси. Постійно відслідковуємо новинки. Щоб земля віддячувала, треба у неї, не шкодуючи, вкладати. Я патріот України, але купую закордонне, бо воно ефективніше. Буде вітчизняна техніка на рівні, купуватимемо лише своє.

Щоб ефукватимемо використувати кожну хвилину, а вона особливо цінна під час жнив, вирішили техніку в разі поломки ремонтувати в місці. З роками

невелика майстерня «доросла» до сервісного центру. Це в мене від батька. Він свого трактора нікому не довіряв ремонтувати, все робив лише сам. У найближчих планах у нас добування та власного зернохосвища та інших.

З часом, як жартують хлопці, почали «забавлятися». Побудували власну маленьку метеостанцію, хлібопекарню, купили страусів, оленів, цесарок, іншу птицю. Маємо 120 вуликів. Медом ласують всі наші працівники, роздаємо друзям, знайомим, залишки продаємо. Плануємо на території господарства «Агрон» відкрити кабінети перукарні, масажу, стоматології. А чом би й ні? Людина, яка чесно працює, повинна жити з кожним роком краще.

Завдяки наполегливій праці усіх наших аграріїв, у селах, де орендуємо землю, ремонтують дороги, будинки, культури, школи, бібліотеки, відкривають дитячі майданчики. Допомагаємо бійцям АТО. Це нині найголовніше. Збережемо державу — будемо мати майбутнє.

Нині, оглядаючись на минуле, дякую долі, що посилає мені саме труднощі. Без них не досяг би того, що маю.

Тема номера

Благодатна земля благородних людей

Тернопільському
району
1966-201650
років

слова заслугоує кожен. Неправда, що нещасливі живуть у пору змін. Таким просто найважче. Тому вітрах всіх, хто нині запроваджує у краї реформи, які запровадять до благополуччя кожного жителя Тернопільського району...»

Фотографувалися з юними україночками голова райради ФСТ «Колос» Іван Кульбіцький, завідувач стоматологічним відділенням ТРТМО Іван Трач та доцент Тернопільського університету Іван Салук.

Дійство доповнили мистецькі виступи заслуженого артиста України Василя Хлистуна, лікаря-хірурга, виконавця власних творів Юрія Футуйми, молодіжного творчого колективу «Струни серця» ТНЕУ, народно-естрадного ансамблю танцю «ГлоріяБай», народного аматорського естрадного ансамблю «Діксленд», аматора мери з Великих Гаїв Володимир Депутата, народного ансамблю народної музики «Настасівські музики», солістки Тернопільського районного будинку культури Любові Шарган.

Співаючи у кінці дійства «Многая літа», кожен відчував себе частинкою великої родини. Щоб, відзначаючи 100-річчя району, згадали і про скромний вклад кожного з нас.

Галина ЮРСА — ТРР «Джерело».

Початок на 1 стор.

Про успіхи новостворених об'єднань — Байковецької та Великогаївської територіальних громад — говорили їх голови **Анатолій Кулик** та **Олег Кохман**.

Приємно зустрітись в будні і в свята: Великобірківський селищний голова Роман Мацелюх та Ступківський Роман Мацелюх Ігор Радецький.

Грамоти від Тернопільської ОДА отримали вчитель фізики Лозівської школи **Михайло Шемеля**, директор Острівської мезуля, директор Степан Бородай, заступник головного лікаря ТРТМО **Ігор Войтович**, начальник відділу загального діловодства Тернопільської РДА **Світлана Мікітіна**, керуючий справами Тернопільської районної ради **Богдан Ящик**.

Грамотами Тернопільської обласної ради за сумлінну працю, особистий вклад у розвиток району нагородили голову Підгороднянської сільської ради **Сергія Чапрака**, голову Великобірківської селищної ради **Романа Мацелюха**, голову Острівської сільської ради **Богдана Піщатіна**, першого заступника Байковецького сільського голови **Миколу Думу**.

Пам'ятні сувеніри «50 років Тернопільському району» отримали директор ПАП «Агропродсервіс» **Андрій Баран**, директор ПП «Агрон» **Юрій Березовський**, голова правління ПАТ «Тернопільмиспраз» **Володимир Бо-**

Гарний настрій у день свята: Романівський сільський голова Галина Петриченко з вчителем історії Почапинської ЗОШ І-ІІІ ст. Іваном Чернецьким.

брівець, колишній голова Тернопільської районної ради (1998-2015 рр.) **Василь Дідух**, голова правління ПАТ «Кристал» **Олег Караванський**, колишній голова Тернопільської районної ради та Тернопільської райдержадміністрації **Василь Коломийчук**, Великогаївський сільський голова **Олег Кохман**, заступник

голови Тернопільської обласної ради **Любомир Крупа**, Байковецький сільський голова **Анатолій Кулик**, виконуючий обов'язки головного лікаря Тернопільського районного об'єднання медичного персоналу **Володимир Лісовський**, представник Президента України у Тернопільському районі (1992-1994 рр.) **Віталій-Роман Сидяга**.

Біля власного стенду сільський голова Івачева Долішнього Михайло Гук та завідувача місцевою бібліотекою Ольга Беркета.

Старості села Баворів Надії Салабай (у центрі) пощастило народитися у день утворення Тернопільського району, з чим її щиро привітали Великогаївський сільський голова Олег Кохман та весь актив об'єднаної територіальної громади.

Людина і її справа

Талановитий конструктор з Великих Гаїв кличе на виставку

Інженер Володимир Кріса запрошує подивитись інсталяцію його робіт в рамках виставки творчих досягнень Великогаївської сільської об'єднаної територіальної громади "Минуле. Сьогодні. Майбутнє".

Про це автор численних паперових макетів відомих будівель повідомив на своїй сторінці в мережі "Фейсбук". Виставку відкриють 19 грудня в Тернопільському обласному краєзнавчому музеї (Тернопіль, площа Героїв Євромайдану, 3). Будуть представлені макети Парафіяльного храму Великої та Єзуїтського Домініканського та Синагоги а також Воздвиженської церкви в масштабі 1:100.

Додамо, що мешканець Великих Гаїв самотужки опанував мистецтво створення. Згодом його захоплення переросло в справу життя — нині він має власну студію, успішно співпрацює з будівельними компаніями, яким створює макети майбутніх житлових комплексів.

Майстер знається, що робота це копітка і не така проста, як видається на перший погляд. Костел і катедру спочатку малював у фотошопі, далі роздрукував частинами на принтері, потім вже вирізав і клеїв усі деталі. Важливим про-

цесом було також співвідношення масштабних пропорцій для якнайточнішого відтворення реальних форм і розмірів. Так, над макетом архаїчного собору Володимир Кріса працював майже півроку, а Парафіяльного костелу — чотири місяці.

Лілія КУЛЕНИЧ

Вітаємо!

Відділ освіти Байковецької сільської ради, педагогічний та учнівський колективи Дубовецької ЗОШ І-ІІ ступенів, учасники методичного об'єднання вчителів-словесників вітають **Софію Миколаївну Довгополу** із 50-літнім ювілеєм педагогічної діяльності.

Йде зима по Україні, льодом вкрила ріки сині,
Снігом встала поле й луки, вже й мороз щипає за руки.
Йде лісами, йде гаями, селами йде й містами,
Змерзли вже від неї всі. Завітала й в Дубівці.
Тут в цю пору, зимну й темну, маєм новину приємну:
Вже піввіку без утину, в дощ і в сонячну годину,
Вчить любити нашу мову україночка чудова.
Оптимістка, активістка, вніс трохи маю матуся,
Сім раз бабуся, прабабуся, єврейська невістка,
Рідного слова хранителька дубовецька учителька —
Ніжна і мила, гарна і лагідна Софія Миколаївна.
Звуки, префікси, додатки... Скільки років все спочатку...
Душу звичне і незвичне, а звучання поетичне...
Ліси щира українська, колоскова материнська,
Гостреє Франкове слово, твори давні, твори нові
І молитва до Марії на уроках у Софії.
Вчить відмінки і відміни, її добрі діти сині
Мудрість життя сіяють і нащадків навчають
На дорогу жити, мирно й щиро в путь
Цінити кожен день життя. Вчителю нині вітаєм
Із таким приємним святом! Зичим їй добра багата,
Радості, здоров'я, сили, хай усмішка ваша мила
Буде завжди на обличчі, хай до нових звершень влучить
учнів кожну Божу днину дзвоник жвавий без утину!
Зичим чимнаши і чудових творів,
Зичим ми наснажи і щасливих днів,
Нехай рівна завжди буде стежка до школи,
Хай на ній поменше буде камінців.
Хай відкрите буде вам дитяче серце,
Хай добро вернеться, що послали в світ,

Нехай сонце з неба довго вам сміється,
Щоб жили ви, любя, хоча б сотню літ!
Хай теплом сяють ваші сині очі,
Як волошки в житті, як весняний день,
Хай дарують зорі українські ночі,
А ласкава доля — доброту людей.
Хай Свята Марія з Сином бережуть вас щогодини,
Бережуть усю родину, школу, неньку-Україну,
Вашу хату і пороги, ще нескоджені дорози,
Всі шляхи і мавіви, і, звичайно, Дубівці!

ПОНЕДІЛКА 19 ГРУДНЯ. ПЕРШОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ. 06.00, 07.00, 08.00, 13.00, 18.40, 21.00, 01.30, 05.10 Новини...

ВІВТОРОК 20 ГРУДНЯ. ПЕРШОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ. 06.00, 07.00, 08.00, 13.00, 18.40, 21.00, 01.30, 05.10 Новини...

СЕРЕДА 21 ГРУДНЯ. ПЕРШОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ. 06.00, 07.00, 08.00, 13.00, 18.40, 21.00, 01.30, 05.10 Новини...

ЧЕТВЕР 22 ГРУДНЯ. ПЕРШОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ. 06.00, 07.00, 08.00, 13.00, 18.40, 21.00, 01.30, 05.10 Новини...

П'ЯТНИЦЯ 23 ГРУДНЯ. ПЕРШОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ. 06.00, 07.00, 08.00, 13.00, 18.40, 21.00, 01.30, 05.10 Новини...

СУБОТА 24 ГРУДНЯ. ПЕРШОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ. 06.00 У просторі буття 06.35 Підсумки 07.05 АргоЕра...

НЕДІЛЯ 25 ГРУДНЯ. ПЕРШОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ. 06.00 Світ православ'я 06.35 На слуху 07.05 Тепло. Уа...

Головний редактор Наталія ЧаПРАК... Відповідальний секретар Людмила КАЛІТА... Верстка: Людмила Калита, Іван Юзків... Адреса редакції: м. Тернопіль, вул. Бродівська, 17.

Життя як воно є | Тоді щастю ціну знаєш, як його втрачаєш

І ти мене прости...

Пізнє літо обтрушувало спілі яблука. Вони зістрибували з гілок і ховалися в жовто-зелену траву. Небо дотрушувало зорі... Вони любили цю серпневу пору із запахом вітру, настоящим на чорнобривцях і полинах. Із прощальними акордами, віртуозно зіграними польовими кониками. Лагідним теплом, схожим на поцілунки давно закоханих. І сільську бабусину хату, одягнуту в синю льолю...

Вранці він приносив дружинні кілька холодних вогких від роси квіток.
— Пахнуть осінню, — казала вона. І ставила його подарунок у скляну вазу.

Їй подобалися скляні вази — було видно зелені ніжки кожної квітки... Їхні серпні, стрибаючі яблука, мелодії польових коників, квіти у вазах — все у минулому, і Уляна також...

Степан притулювався до старої яблуні. Розмовляв з нею, мов із людиною:

— Винен я. І нема перед ким покаятися. Донька не признає. Ось, листа передали від Уляни. Аж страшно читати, що там...

«Я боялася зненавидіти тебе, Степан. І боялася продовжувати кохати. Я не могла любити іншого чоловіка. Є рани, які ніколи не гояться. Бо вони у свідомості, їх не може забинтувати й виголювати час. Є спогади, які лягають з тобою спати і вранці з тобою прокидаються. Вони ходять поруч, мов невидимі тіні. Розмовляють голосом минулого... Якщо Бог створив лябду, то хто і навіщо створив зрад?»

Уляні і Степанові заздрили: яка гарна пара! Яка чудова у них доня! Все було б добре, якби він не «перечепився» через Ксенюччини відьомські очі та її звабу. Уляна була ніжна, витончена, мов порцелянова лялька. А Ксеня — бачила — була жорстока.

Степан з Уляною були щасливими, коли переселилися у нову трикімнатну квартиру. А як раділа доня! Тепер у неї була власна кімната з симпатичними білими меблями.

— Ви купите мені братика? — запитувала Ліля.

— Купимо!!! — хором відповідали батьки.

Ліля бавилася з сусідським, старшим на два роки, Дмитри-

ком. Хлопчик захищав дівчинку від маленької такти, бо думав, що песеня вкусути Лілю. Другощав цукерками. Тому вона й хотіла такого братика, як Дмитрик.

У вихідні вони часто їздили в село до Степанової бабусі. З райцентру приїжджали його батьки з молодшим сином. Тоді невеличка хата бабусі Каті нагадувала веселу казкову рукавичку.

Дні збігали у тижні, тижні — в місяці, місяці — в роки... Ліля стала дівчинкою. Її хвалили вчителі. А ще дівчинка любила малювати. Особливо тата, маму, бабусь і дідусів, прабабусю Катю. Її малюнки світилися щирим дитячим щастям...

Друзі й знайомі знали, що у Степана золоті в ремонт. Не відмовляв, та й копійка «свіжа» капне. Ксеню зустрів, коли штукатурив дачу колишнього однокласника.

— Ви — майстер? — запитала у Степана. — Я купила хатину, до ладу довести б.

— Та ні, просто допомагаю.

— А мені допоможете?

З її карих великих очисьок вилітали маленькі бісики і солодко жалили його ество. Він топився у зухвалому погляді звабниці й не шукав рятівних берегів.

Степан довів до ладу Ксенючнину дачу. І став тут частим гостем. Одного дня зізнався у своєму гріху п'ятнадцятирічній доньці й дружині.

— У мене більше немає батька, — мовила Ліля й подалася за хату.

Уляна пішла плакати на кухню. Степан забрався жити до Ксенючки. Бабуся Катя кликала в гості Уляну і Лілю. Ксенючку ж не пустила на подвір'я.

— Геть звідси, розпуснице! — мовила, коли внук привіз пасію в село.

Степанові батьки також зі скрипом у душі терпіли нову невістку. Ксенючка під'юджувала Степана, аби відсудив у колишньої дружини хочне ділитися квартирою, хай сплатить за його квадратні метри.

— Але ж там живе моя донька, — виправдовувався.

— Якщо твоя донька мудра, то знайде собі багатого чоловіка. І, зрештою, я так само не проти народити від тебе дитину... Нашу спільну, — облесливо муркала Ксенючка, знаючи, що насправді дитячих плачів і кашок у її планах не було й не буде.

Ще одиком до суду став для Уляни виклик громою серед ясного неба. Вона погодилася сплатити Степанові його частку. Батьки пообіцяли допомогти віддати «борг» колишньому зятеві.

Ліля збиралася заміж.

— Батька покличеш? — запитала Уляна.

— А він у мене є?

— Може, пробачиш?

— Як?!

«...Коли донька йшла до шлюбу, я згадувала нас, Степане. Ми

були такими щасливими... Ліля була проти, аби ти прийшов на весілля. Навіть Василь, її наречений, не зміг умовити. Донька дуже любила тебе. І цю дитячу любов, яка сягала Космосу, заповнила образа. Уявляєш, як її багато? Дітей зрада ранимь більше, ніж зрослих. Чому люди роблять боляче тим, хто їх найбільше любить?»

Степан не знав, що Уляна захворіла. Та його й не цікавило її здоров'я. Він догодив Ксенючку. А їй хотілося нової машини, меблів із-за кордону, відпочинку на дорогих курортах, виглядати у сорок — на двадцять...

На одній із вечірок Ксенючка познайомилася з Владиславом. Багатим і зятим підставку. Дати відставку Степанові вирішила цієї ж миті. Наступного ранку Степан збирав свої речі. А ввечері Ксенючка ніжилася в обіймах «коханого Влада».

Степан не знав, куди йти молодший брат із дружиною і двома дітьми. Впасти на коліна і перепрошувати Уляну? Чи оселитися в бабусиній хаті, яка вже кілька років стоїть пустою? Осмілювався позвонити у двері свого колишнього помешкання. Відкрив молодий чоловік. Запитально глянув на Степана.

— Мені б... Уляну... хм... Петрівну...

— Її немає. Вже рік, — відповів незнайомиць.

— На заробітки поїхала?

— Померла...

«...Як умере залишено там, куди злітаються наші душі після смерті? Вічний день? Спокій? Благодать? Невідомість лякає, навіть коли тебе мучить біль. Може, там добре й затишно, але я хотіла б залишитися на землі. Разом із Лілею, Василем і майбутнім онуком або внучкою — наша донька вагітна. Разом із моїми малими непосидючими дозволяють душою звідтати дозволяють душою звідтати на побачення з живими? Тільки ті їх не бачать...»

Степан оселився в бабусиній хаті. Віяло пусткою і сумом. Здалося б підремонтувати, освіжити. Почав знімати зі стін образи, фотографії. Ось його з Уляною весільна світлина. А ось — маленька Ліля... Защеміло біля серця. Чи то від туги, чи від Уляниного листа, якого передала Ліліна хрещена у роковини смерті колишньої дружини. Кілька днів лежав непрочитаний у нагрудній кишені в піджаку.

«...Я буду молитись, аби донька простила тебе. Вона простить...»

Вітер пробігав садом, смикнув яблуню за гілку. Яблука зістрибували у жовто-зелену траву.

— І ти мене прости, Уляно, — тихо мовив. — Завтра поїду в місто. Дізнаюся, хто в нас народився: внук чи внучка. І розповім тобі.

Психологічний тренінг

Люди, які змінюють наше життя на краще

У номері 48 «Подільського слова» ми писали про людей, з якими варто уникати спілкування. Нині ж мова про тих, хто здатний дарувати радість, упевненість, підтримку і бажання діяти. Вони випромінюють жагу до життя, цілеспрямовані, привітні, і чим більше ми з ними спілкуємося і переїмаємо від них, тим більш наповненим стане наше буття.

Оптимісти

Вони від народження мають надлишок позитивної енергії і з задоволенням діляться нею. Їхне рідкісне вміння долати власні побоювання і душевний біль захоплює. Ці люди не судять довколишніх, щиро люблять себе і світ, і саме ця любов є для них джерелом духовної наснаги. Їх поважають як друзі, так і вороги. Присутність оптимістів у нашому житті наповнює його життєрадісним змістом, налаштовує на творення, надихає на великі й малі звернення.

Незламні

Це ті, кого життя б'є, ламає і кидає в безодню своїх бурхливих хвиль, однак вони завжди знаходять в собі сили піднятися, волю і мотивацію йти обраним шляхом. Життєві негаразди травмують їх тіла, позбавляють речей, друзів і можливостей, проте в душі вони залишаються незмінними, запро-

грамованими діяти, не зважаючи ні на що. Їхня невмируща віра в себе, цілеспрямоване прагнення до кращого викликає повагу і спонукає до дій. Приклад незламних допомагає нам долати відчай, безнадію, вперто продиратися крізь тенета зневіри.

Лідери

Вони не вибирають, не сумніваються і не сподіваються на щасливий випадок. Ці люди виразно бачать головну мету всього свого життя і знають, як її досягти. Вміють долати як реальні перепони, так і власні страхи, і ніщо не може перешкодити їм виконати свою місію. Вони народжені, щоб вести за собою тих, хто сумнівається, і заради досягнення мети готові пожертвувати своїми цінностями, стосунками й навіть життям. Лідери пробуджують нас від пасивного сну, спонукають розвиватися, йти вперед.

Бунтарі

Ці люди не завжди наділені оптимізмом, лідерськими якостями або здатністю платити високу ціну за досягнення своїх цілей, але у них доволі відваги заміною існуючої системі і світ змінювати. Вони — революціонери і реформатори. Будь-які намагання пристосуватися до обставин чи бути такими, як інші, зазнають краху — їх справжня бунтарська сутність повсякчас перемагає. І саме тому вони часів перемогає. Вони вчать нас розрізняти досконалість і недовершеність в собі, в сім'ї, в суспільстві, додають нам сміливості розпочати творення нового себе.

У житті кожного з нас є позитивні моменти, і негативні, ми щодня отримуємо і хороших, і поганих, але все ж новий досвід. Не стільки важливо, що саме відбувається навколо, скільки те, як ми до цього ставимося. Осуд, образи, озлобленість, байдужість, зневіра лише руйнують наше здоров'я, стосунки, життя. Любов, розуміння і підтримка, віра в себе і людей, в добро, у перемогу, навпаки, зроблять світ кращим, а наше буття — щасливішим і змістовнішим.

Наука життя

На все, що дає нам доля, ми заслуговуємо

Очікування чогось певного від життя працює проти нас, бо чекати, зазвичай, втрачаємо час і можливість, не помічаючи чогось кращого, що воно приходить до нас.

Уявіть, що ви замовляєте в ресторані яечню. Сподіваєтеся саме на неї, а вам кажуть, що яечні немає, проте є лобстер, полуничне желе і малосольні огірочки. І все за ту ж ціну. А яечня, можливо, буде пізніше. А може, і не буде. Звичайно, ви хотіли яечню, але чи є сенс відмовлятися від лобстера? Хоча вам і на думку ніколи не спадало скуштувати цей екзотичний морепродукт, але навіщо ж сидіти, втрачати час і нерви, гадаючи, чи не краще, ніж ні, як якщо ж спробувати неочікуваний делікатес і отримати насолоду від незвіданого? А

Все, що маємо, — результат наших дій. Тож на те, що отримуємо, ми заслуговуємо. А чого не заслуговуємо — не приходить. Навіть якщо ми дуже чекаємо.

Людина здатна придумати і очікувати лише доступне їй розумінню, а всевіт може запропонувати набагато більше і краще. Тож зумійте розгледіти дарунок долі і не втратити щасливу нагоду.

Усміхніться

Зустрілися студенти:
- Привіт, ну що, ти на Новий рік з нами?
- На яких умовах?
- 100 грн. і готування.
- Може, краще 200 грн., і нічого не робити?
- Угу - ще краще - 300 грн. і зовсім не приходь!
☺☺☺

Летить українець у літаку і їсть сало. Підходить до нього москаль:
- А что это вы едите?
- Це сало, але ви його їсти не будете.

- Почему?
- Бо я не дам!
☺☺☺

Сидять дід з бабою на лаві, мовчать.

Баба і каже:
— Що ти, діду, всре мовчиш, розказав би що-небудь...
— Та що тобі розказувати, ти ж глуха як пень.
— Цікава історія, і що ж з ними сталося потім?
☺☺☺

Хлопець своїй дівчині-блондинці на вокзалі:
- Я вже їду до армії, і мій поїзд незабаром вирушає...
- Я тебе дочекаюся, милий!
- Мене не буде довго, їди додому.
☺☺☺

- Мам, нам щеплення робили.
- Ну ти, доню, не плакала?
- Ні, мам, вони мене не наздогнали!!!
☺☺☺

Все буде смачно | Готуємо з фантазією

Хоч і їхні голубці, та рецепти — наші

Сьогодні вже достеменно й не скажеш, звідки ця страва примандрувала в Україну. Французи запевняють, що її винайшли вони, щоправда, у них це були запечені у капустаному листку голуби. На авторство претендують також стародавні китайці зі своєю популярною історією про вченого, який упав у воду, і його кмітливих учнів, котрі відволікали хижих риб від свого вчителя загорнутим у капусту рисом. Хай там що, українці з незапам'ятних часів полюбили голубці, зробивши їх національною стравою.

Голубці з грибами

Інгредієнти: білокачанна капуста — 8-10 листків, вода, сіль, олія — 2 ст. л.

Для начинки: гриби свіжі — 500 г або сушені — 100 г, томатна паста — 1-2 ст. л., розсипчаста рисова каша — 1/2 склянки, сіль.

Капустяне листя проварити в киплячій воді 2-3 хв., вийняти, дати стекти. Жорсткі прожилки листя злегка відбити дерев'яним молоточком 2-3 столові ложки начинки і загорнути. Голубці підсмажити в олії, потім тушкувати в гусятниці або в духовці. Зробити начинку: сушені чи свіжі гриби відварити, дрібно нарізати, змішати з кашею і томатною пастою, посолити.

Голубці по-закарпатськи

Інгредієнти: капуста — 3 кг, свиняча корейка — 1 кг, смалець — 150 г, цибуля — 250 г, сметана — 130 г, томат-пюре — 40 г, мелений перець, сіль.

3 головок капусти вирізати серцевину так, щоб листки не

розсипалися. Покласти в каструлю з підсоленим окропом і варити на слабкому вогні кілька хвилин. Коли капуста охолоне, відокремити листя і на кожному зрізати потовщену частину.

М'ясо нарізати тонкими скибочками, відбити, посолити і поперчити. На лист покласти скибочку м'яса, підсмажену на смальці цибулю, загорнути. Дно каструлі застелити капустаними листями, скласти на нього голубці, засолити окропом, додати залишки жиру і варити на слабкому вогні 1,5 год. Потім додати змішану з томатом-пюре сметану і поставити в гарячу духовку на 30-40 хв.

Сарми (болгарські голубці)

Інгредієнти: телятина — 500 г, свинина — 300 г, цибуля зелена — 1 пучок, рис — 1/2 склянки, йогурт — 1 склянка, листя виноградної або капустаної — 30-40 шт., масло вершкове — 100 г або олія — 1/2 склянки, петрушка, м'ята, паприка, перець, сіль.

Цибулю подрібнити і обсмажити в олії, додавши трохи обдари, після чого перемішати з паприкою і відставити. Додати дрібно нарізане м'ясо, рис, перець, м'яту і рубану петрушку. Залити все гарячою підсоленою водою і тушкувати доти, поки рис не вбере всю воду. Обдати листя гарячою підсоленою водою і викласти на

кожен готову начинку. Згорнути голубці й укласти в каструлю. Додати 2-3 склянки води і чайну ложку жиру. Тушкувати на повільному вогні під закритою кришкою.

Приготувати соус: йогурт злегка збити, додати розм'якшене масло, посипати паприкою.

Голубці «Ледачі»

Інгредієнти: капуста (качан) — 1 шт., м'ясо — 500 г, морква — 1 шт., цибуля — 2 шт., бульйон — 1 ст., рис — 1/2 склянки, томат — 1 ст. л., лавровий лист, перець, сіль.

Качан капусти дрібно нашаткувати. На дно каструлі покласти олію і половину капусти. Нарізане шматочками м'ясо, терту моркву, томат обсмажити. У каструлю з капустою покласти спочатку — сирий рис, моркву, що залишилася. Додати лавровий лист, перець, трохи бульйону і тушкувати до готовності.

Голубці з рибним фаршем

Інгредієнти: капуста — 1 кг, рис відварний — 100 г, зелень петрушки і кропу — 10 г, цибуля — 2 шт., соус сметанный, масло вершкове — 2 ст. л., сіль, перець чорний мелений, риба (фарш) — 400 г.

Підготовлений качан капусти відварити до напівготовності в киплячій підсоленій воді. На листі зріжте потовщену частину.

Ріпчасту цибулю дрібно наріжте й обсмажте на частині масла. Рибний фарш змішайте з рисом, обсмаженою цибулею, посоліть, поперчіть, перемішайте і покладіть на підготовлені листки капусти, загорніть. Голубці обсмажте з обох боків на вершковому маслі, після чого залийте сметанним соусом і запікайте в духовці протягом 8-10 хвилин.

Голубці з м'ясом і сиром

Інгредієнти: савойська капуста (великі листи) — 4 шт., помідори — 500 г, цибуля — 1 шт., сир (тертий) — 60 г, свинина (рубана) — 175 г, яйце — 1 шт., ароматизований оцет — 3 ст. л., хліб (скибочку для тостів) — 1 шт., оливкова олія — 3 ст. л., картопля (дрібна) — 500 г, сіль, перець.

Бланшувати капусту 2 хвилини, облити холодною водою, розрізати навпіл. Помідори очистити і нарізати кубиками. Цибулину порубати, змішати з 40 г сиру, свининою, яйцем і 1 ст. л. оцту. Подрібнити м'якоть хліба і додати в фарш, посолити, поперчити. Розкласти фарш на листя, згорнути рулетиками, закріпити. Розігріти 1 ст. л. олії, додати помідори, 50 мл води, 2 ст. л. оцту. В цьому соусі тушкувати голубці 15 хвилин.

Картоплю розрізати на четвертинки. Смажити в 2 ст. ложках олії 15 хвилин. Посолити і поперчити. Подати з соусом, посипавши рештою сиру.

Дитячий майданчик

Наталія Забіла

ВІРШОВАНА
КАЗКА

Два морози

Два морози йшли у ліс,
все вбирали в іній.
В обох був червоний ніс,
а у цього — синій.
— Старший буде той із нас,
— каже брат до брата,
— хто людину зможе враз
до кісток пробратися!

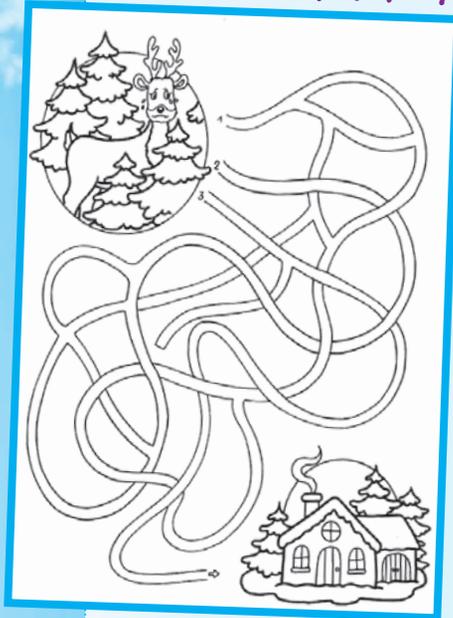
Їде дядько в сіряку.
Їде пан у шубі.
— Вибираймо до смаку,
братіку мій любий!
Посміхнувся Синій Ніс
і побіг до пана:
— Як би швидко кінць не віз,
я вже не відстану!
А Червоний Ніс з гори
дивиться й сміється:
— Кризь куниці та бобри
він і не проб'ється.
Ну, а з дядьком аж ніяк
я не забарюся:
під розірваний сіряк
зараз заберуся!
Синій Ніс на пана враз
налетів щодуху.

От під комір вже забрався,
от схопив за вуха.
Пан ховає в хура
зовсім замерзає.
А мороз під шубу вліз
і не вилізає.
І щипав, і пік як слід
пана всю дорогу.
Та й лишив біля воріт
вже напівживого.
В сніжній віхолі назад
наш мороз понісся.
— Чи вже впорався мій брат
з дядьком на узліссі?
А мороз — Червоний Ніс —
теж за дядька взявся.
Дядько кречкував, з санок зліз
та й підперезався.
Витер іній, що вже встиг
обліпити брови,
і, ступнувши просто в сніг,
став рубати дрова.

От мороз поліз в дірки,
і пече, й щипає.
Тільки дядько залюбки
знай собі рубас.
Вже подертий сірячок
зовсім змок від поту.
Відступив мороз в крок,
каже: — Ну й робота!
Дядько вже сіряк скида,
видно, вгрівся добре.
На сіряк мороз сіда,
каже: — Ач, хоробрий!
Як залізу я в сіряк
та укрию льодом,
от тоді й побачиш, як
задубієш згодом!

Склавши дрова, дроворуб
йде до одержини.
А сіряк цупкий, як дуб,
весь — як та крижина!
І, натішившись вкрай,
морозець радіє:
— Шубу з льоду одягай!
Я тебе зогрію!
Каже дядько: — Не жартуй!
Забирайся духом! —
Та й почав по сіряку
молотить обухом.
Захрустів в мороза бік,
затріщали кості.
Ледве-ледве він утік,
плечучи від злості,
Вдягся дядько та й погнав
коника до хати.
А мороз пошкандибав
під замет зітхати.

Знайди правильну дорожку

Пані крижана зі стріхи
ноги звисла для птехи.
А як сонце припече —
Пані плаче і тече.

(Бурулька)

З неба зірочки летять,
Землю укривають,
А коли приде весна —
Всі вони розтануть.

(Сніжинки)

Взимку скляр прийшов
на річку,
Наче склом, накрив
водичку.
Бавитися там не слід —
Бо крижкий на річці

(Лід)

Взимку спить цей звір в
барлозі
І прокинутись не в
зможі.
Смокче лапу уві сні.
Хто це? Підкажіть мені.

(Ведмідь)

Гріє взимку, наче груба,
Хутрянка, тепленька

(Шуба)

Взимку холодно стає,
Мама шубу дістає.
Що ж на голову надіти,
Щоб малі не змерзли
діти?

(Шапка)

Знайди відмінності

